

ประกาศสภาการพยาบาล

เรื่อง บทบาทและสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ

พ.ศ. ๒๕๖๘

เพื่ออนุวัติการตามความในมาตรา ๗ (๒) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๐ ซึ่งกำหนดวัตถุประสงค์ให้สภาการพยาบาลส่งเสริมการศึกษา การบริการ การวิจัยและความก้าวหน้าในวิชาชีพการพยาบาล การผดุงครรภ์ หรือการพยาบาลและการผดุงครรภ์

สภาการพยาบาลให้ความสำคัญกับบริการสุขภาพปฐมภูมิ ที่เป็นบริการหลักในระบบบริการสุขภาพของประเทศที่จะช่วยให้ประชาชนเข้าถึงบริการสุขภาพอย่างทั่วถึง ซึ่งพยาบาลวิชาชีพที่ปฏิบัติงานในระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ ส่วนใหญ่จะปฏิบัติงานในหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิของโรงพยาบาล โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล (รพ.สต.) หรือสถานอนามัยเฉลิมพระเกียรติ ๖๐ พรรษา นวมินทราชินี (สอน.) หรือศูนย์บริการสาธารณสุข เป็นบริการแบบผู้ป่วยนอกไม่มีการรับผู้ป่วยไว้ค้างคืน และมีหลักฐานเชิงประจักษ์ว่าพยาบาลวิชาชีพเป็นบุคลากรหลักที่สามารถให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการในทุกระยะของความเจ็บป่วย ทั้งด้านร่างกายและจิตใจ ทั้งในกรณีเกิดการเจ็บป่วยเฉียบพลันหรือฉุกเฉินที่ต้องได้รับการดูแลรักษาพยาบาลในเบื้องต้น และส่งผู้ป่วยต่อเพื่อรับการรักษาที่ซับซ้อน รวมถึงบริการส่งเสริมสุขภาพ ป้องกันโรคและการฟื้นฟูสุขภาพในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน

ฉะนั้น อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๒ (ฐ) แห่งพระราชบัญญัติวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ พ.ศ. ๒๕๒๘ และมติคณะกรรมการสภาการพยาบาล ในการประชุมครั้งที่ ๑๐/๒๕๖๘ เมื่อวันที่ ๒๐ ตุลาคม ๒๕๖๘ สภาการพยาบาล จึงออกประกาศไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ประกาศนี้เรียกว่า “ประกาศสภาการพยาบาล เรื่อง บทบาทและสมรรถนะของพยาบาลวิชาชีพในระบบบริการสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๘”

ข้อ ๒ ประกาศนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

ข้อ ๓ ในประกาศนี้

“บริการสุขภาพปฐมภูมิ” หมายความว่า บริการสุขภาพที่มุ่งให้การดูแลสุขภาพอย่างเป็นองค์รวมและต่อเนื่อง แก่บุคคลในเขตพื้นที่รับผิดชอบหรือในกลุ่มประชากรที่รับผิดชอบซึ่งเป็นการให้บริการสุขภาพด่านแรก (First point of contact) มีการดูแลที่คำนึงถึงผู้ป่วยหรือผู้รับบริการเป็นศูนย์กลาง ให้การดูแลตามปัญหาและความต้องการตั้งแต่แรก ต่อเนื่อง และผสมผสานครอบคลุม ทั้งการส่งเสริมสุขภาพ การควบคุมโรค การป้องกันโรค การคัดกรอง การตรวจวินิจฉัยโรค การรักษาโรคเบื้องต้น การรักษาพยาบาล การฟื้นฟูสุขภาพ การเสริมสร้างพลังอำนาจแห่งตนเพื่อพัฒนาศักยภาพในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วยและครอบครัว รวมทั้งการดูแลผู้เจ็บป่วยเรื้อรัง และระยะท้ายของชีวิต

“สถานพยาบาลปฐมภูมิหรือหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ” หมายความว่า สถานพยาบาลปฐมภูมิ ทั้งภาครัฐและเอกชน ที่ขึ้นทะเบียนหน่วยบริการปฐมภูมิ หรือเครือข่ายบริการปฐมภูมิตามพระราชบัญญัติ ระบบสุขภาพปฐมภูมิ พ.ศ. ๒๕๖๒ หรือสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ โดยมีขอบเขตการให้บริการ แบบไม่รับผู้ป่วยไว้ค้างคืน มีการเชื่อมโยงกับครอบครัว ชุมชน และบริการทางการแพทย์และสาธารณสุข ระดับทุติยภูมิและตติยภูมิ

“พยาบาลปฐมภูมิ” หมายความว่า พยาบาลวิชาชีพที่ให้บริการสุขภาพปฐมภูมิในสถานพยาบาลปฐมภูมิ หรือหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ

ข้อ ๔ คุณสมบัติของพยาบาลปฐมภูมิ

๔.๑ เป็นผู้ที่มีใบอนุญาตประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ชั้นหนึ่ง ที่เป็นปัจจุบัน และเป็นพยาบาลเวชปฏิบัติที่ขึ้นทะเบียนกับสภาการพยาบาล หรือผ่านการฝึกอบรม ในหลักสูตรการพยาบาลเฉพาะทางที่สภาการพยาบาลรับรอง เช่น การพยาบาลเวชปฏิบัติการตรวจรักษา โรคเบื้องต้น เวชปฏิบัติครอบครัว เวชปฏิบัติผู้สูงอายุ หรือสาขาอื่น ๆ ที่จำเป็นในการปฏิบัติงาน หรือ

๔.๒ เป็นผู้ได้รับวุฒิปัตร หรือหนังสืออนุมัติเกี่ยวกับความรู้ หรือความชำนาญ เฉพาะทาง (APN)

ข้อ ๕ หน้าที่ความรับผิดชอบและบทบาทของพยาบาลปฐมภูมิ

๕.๑ พยาบาลปฐมภูมิ มีหน้าที่ความรับผิดชอบเป็นผู้ประเมินปัญหาและความต้องการ ของผู้ป่วยและครอบครัว วางแผนดูแลเฉพาะบุคคล เป็นผู้จัดการ และหรือเป็นผู้ประสานความร่วมมือ ในการดูแล (Case manager/Care Collaborator) เป็นผู้ให้การดูแลทั้งในระยะเร่งด่วนเฉียบพลัน เรื้อรัง และการดูแลต่อเนื่อง การดูแลสุขภาพของผู้ป่วยที่บ้าน และการช่วยเหลือประชาชนในการรับบริการ หรือเข้าสู่ระบบการส่งต่อตามความจำเป็น รวมทั้งการให้คำปรึกษาด้านสุขภาพ การส่งเสริมให้ ประชาชนมีศักยภาพและมีความรอบรู้ในการจัดการสุขภาพของตนเองและบุคคลในครอบครัวและ เป็นผู้ประสานความร่วมมือสนับสนุนการทำงานของบุคลากรสหสาขาวิชาชีพในชุมชน ทั้งในด้าน การส่งเสริมสุขภาพและควบคุมป้องกันโรคและภัยสุขภาพ ตลอดจนเป็นผู้นำในการพัฒนาโครงการ เพื่อปรับปรุงสุขภาพและคุณภาพชีวิตของประชาชน ทำการศึกษาวิจัย การนำผลการวิจัยและความรู้ จากหลักฐานเชิงประจักษ์สู่การปฏิบัติ การพัฒนานวัตกรรม การพัฒนาศักยภาพของเจ้าหน้าที่ต่าง ๆ ในชุมชนการพัฒนาประสิทธิภาพของระบบบริการการพยาบาล ระบบสุขภาพในระดับปฐมภูมิ การมีส่วนร่วม ในการกำหนดนโยบายสุขภาพระดับปฐมภูมิ เพื่อให้ประชาชนทุกคนเข้าถึงบริการสุขภาพที่มีคุณภาพ อย่างเท่าเทียม และทั่วถึงและเป็นธรรม

๕.๒ บทบาทของพยาบาลปฐมภูมิ ประกอบด้วย

๕.๒.๑ บทบาทการเป็นผู้ให้บริการหลัก โดยมีเป้าหมายผู้รับบริการเป็นบุคคล และครอบครัว ทุกสถานะสุขภาพ ทั้งผู้มีสุขภาพดี ผู้มีความเสี่ยงต่อปัญหาสุขภาพ รวมถึงผู้ที่มีความเจ็บป่วย ทั้งเฉียบพลันและเรื้อรัง ทั้งในฐานะการเป็นผู้ให้บริการ และการเป็นผู้จัดการรายกรณี (Case manager) รวมทั้งการกำกับมาตรฐานวิชาชีพ และการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล

๕.๒.๒ บทบาทเป็นผู้ประสานความร่วมมือและสนับสนุนการทำงานของบุคลากรสหสาขาวิชาชีพในการให้บริการสุขภาพแก่ประชาชนในพื้นที่รับผิดชอบ

ข้อ ๖ การกิจในบทบาทการเป็นผู้ให้บริการหลักในหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ

๖.๑ บริการพยาบาลหญิงตั้งครรภ์ กิจกรรมสำคัญ ได้แก่

๖.๑.๑ ให้บริการฝากครรภ์ตามมาตรฐานวิชาชีพ และค้นหาความผิดปกติของหญิงตั้งครรภ์ตามแนวปฏิบัติทางคลินิก

๖.๑.๒ ให้การรักษาเบื้องต้นหรือให้การช่วยเหลือบรรเทาอาการคุกคามและส่งต่อผู้ป่วยเพื่อรับการรักษาในรายที่วินิจฉัยว่ามีปัญหาเกี่ยวกับการคลอด

๖.๑.๓ จัดการให้เกิดการคลอดที่ปลอดภัย ทำคลอดปกติที่บ้านและที่อื่น ๆ นอกหน่วยบริการเมื่อมีความจำเป็น

๖.๑.๔ ส่งต่อผู้รับบริการไปรับการวินิจฉัยและการรักษาที่เหมาะสม เมื่อพบภาวะเสี่ยงขณะตั้งครรภ์

๖.๒ บริการพยาบาลอนามัยเจริญพันธุ์ กิจกรรมสำคัญ ได้แก่

๖.๒.๑ ให้คำปรึกษาและคำแนะนำแก่คู่สมรสก่อนแต่งงาน

๖.๒.๒ ให้คำปรึกษาเบื้องต้นในกรณีมีบุตรยาก

๖.๒.๓ ให้บริการวางแผนครอบครัว ให้คำปรึกษาการคุมกำเนิด ให้คำปรึกษาในการวางแผนการ เว้นระยะการมีบุตรหรือการคุมกำเนิดหลังคลอด พิจารณาให้ยาคุมกำเนิดชนิดเม็ดและหรือฉีดยาคุมกำเนิด และหรือจ่ายถุงยางอนามัย ใส่ห่วงคุมกำเนิด ค้นหาภาวะแทรกซ้อนจากการคุมกำเนิด ส่งต่อผู้ใช้บริการในรายที่มีปัญหาในการคุมกำเนิด หรือต้องการการคุมกำเนิดอย่างถาวร

๖.๒.๔ ให้ความรู้เรื่องการเปลี่ยนแปลงฮอร์โมนตามวัย ให้คำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาจากการเปลี่ยนแปลงฮอร์โมน เช่น ปัญหาสุขภาพด้านร่างกาย การเปลี่ยนแปลงทางอารมณ์ ฯลฯ

๖.๓ บริการพยาบาลมารดาและทารก กิจกรรมสำคัญ ได้แก่

๖.๓.๑ ดูแลมารดาและทารกหลังคลอดตามแนวปฏิบัติทางคลินิก

๖.๓.๒ ตรวจร่างกายทารกเพื่อค้นหาความผิดปกติ ตรวจสุขภาพทารกและให้ภูมิคุ้มกันโรคตามแนวปฏิบัติทางคลินิก

๖.๓.๓ ส่งเสริมสายสัมพันธ์แม่ ลูก และให้คำปรึกษาหรือช่วยเหลือสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

๖.๔ บริการพยาบาลเด็กปฐมวัย กิจกรรมสำคัญ ได้แก่

๖.๔.๑ ดูแลและส่งเสริมสุขภาพเด็ก ๐ - ๕ ปี ตามแนวทางที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

๖.๔.๒ ส่งเสริมหรือสนับสนุนการเลี้ยงลูกด้วยนมแม่

๖.๔.๓ ตรวจประเมินติดตามพัฒนาการ จัดการกระตุ้นพัฒนาการ หรือ
ฟอร์มบุคลิกภาพ

๖.๕ บริการพยาบาลเด็กวัยเรียนและวัยรุ่น กิจกรรมสำคัญ ได้แก่

๖.๕.๑ ดูแลและส่งเสริมสุขภาพเด็กวัยเรียนและวัยรุ่น ตรวจสุขภาพและ
จัดทำบัตรสุขภาพเด็กวัยเรียน

๖.๕.๒ ประสานงานกับครอบครัวเพื่อการดูแลสุขภาพเด็กวัยเรียน

๖.๕.๓ ให้คำปรึกษาเพื่อป้องกัน และแก้ปัญหาเรื่องใช้สารเสพติด

๖.๕.๔ ให้คำปรึกษาและคำแนะนำในความปลอดภัยด้านเพศสัมพันธ์

๖.๕.๕ การช่วยเหลือ และการดูแลกรณีการตั้งครรภ์ไม่พร้อมหรือการยุติ
การตั้งครรภ์ตามแนวปฏิบัติทางคลินิก

๖.๖ บริการพยาบาลอาชีวอนามัย กิจกรรมสำคัญ ได้แก่

๖.๖.๑ ตรวจสุขภาพประชาชนวัยทำงาน ดูแลและส่งเสริมสุขภาพวัยทำงาน

๖.๖.๒ สนับสนุนการป้องกันและควบคุมโรคหรือความเจ็บป่วยหรือปัจจัย
ที่สัมพันธ์กับโรคหรือความเจ็บป่วยจากการประกอบอาชีพหรือการทำงาน

๖.๖.๓ ให้ความรู้ด้านอาหาร การพักผ่อน ออกกำลังกาย การทำงาน การป้องกันโรค
และการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ดี

๖.๖.๔ ให้ความรู้ด้านการยศาสตร์ ร่วมออกแบบ และปรับปรุงสถานที่ทำงาน
และสิ่งแวดล้อมในการทำงานที่เอื้อต่อสุขภาพจิตในการทำงาน และการป้องกันอุบัติเหตุในงาน

๖.๖.๕ ช่วยเหลือปฐมพยาบาล แก้ไขบรรเทาอาการ การรักษาเบื้องต้น
ประสานส่งต่อการรักษาที่จำเป็น และติดตามดูแลต่อเนื่อง

๖.๗ บริการพยาบาลผู้สูงอายุ กิจกรรมสำคัญ ได้แก่

๖.๗.๑ ตรวจสุขภาพร่างกาย จิตใจ คัดกรองปัญหาความเสี่ยงของ
ผู้สูงอายุ และให้การช่วยเหลือหรือรักษาเบื้องต้น ตามแนวปฏิบัติทางคลินิก

๖.๗.๒ จัดกิจกรรมส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุหรือชะลอความเสี่ยงและป้องกัน
ปัญหาสุขภาพ

๖.๗.๓ ช่วยเหลือพัฒนาทักษะที่จำเป็นในการดูแลสุขภาพตนเองของผู้สูงอายุ
และครอบครัว

๖.๗.๔ ประสานจัดการแหล่งประโยชน์ต่าง ๆ ทางสุขภาพในชุมชนให้กับ
ผู้สูงอายุ

๖.๘ บริการพยาบาลครอบครัว กิจกรรมสำคัญ ได้แก่

๖.๘.๑ ประยุกต์ใช้กระบวนการพยาบาลเพื่อวางแผน ปฏิบัติการพยาบาล
เน้นการมีส่วนร่วมของครอบครัว

๖.๘.๒ ให้ความรู้รอบคร้วในการเฝ้าระวังและการปฏิบัติตัวเมื่อเกิดกลุ่มอาการที่เป็นปัญหาเฉพาะหรือปัญหาที่บ่งบอของบุคคลในครอบครัว

๖.๘.๓ สนับสนุนการสร้างเครือข่ายครอบครัว เพื่อการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารและแหล่งประโยชน์ที่สนับสนุนการดูแลสุขภาพอนามัย

๖.๘.๔ พัฒนารูปแบบการใช้ครอบครัวเป็นศูนย์กลาง เพื่อตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลงของครอบครัวที่มีความซับซ้อนเพิ่มมากขึ้น

๖.๘.๕ เสริมสร้างความเข้มแข็งแก่ครอบครัว มิติการดูแลสุขภาพของตนเองและบุคคลในครอบครัว โดยเฉพาะผู้ที่มีโรคประจำตัว

๖.๙ บริการพยาบาลตรวจรักษาโรคเบื้องต้นและสร้างเสริมภูมิคุ้มกันโรคกิจกรรมสำคัญ ได้แก่

๖.๙.๑ ตรวจรักษาโรคเบื้องต้น ในหน่วยบริการและในชุมชนตามแนวปฏิบัติทางคลินิก ทำการวินิจฉัยแยกโรคที่ซับซ้อนและส่งต่อไปยังผู้เชี่ยวชาญ

๖.๙.๒ ให้บริการภูมิคุ้มกันป้องกันโรคตามกลุ่มวัยหรือฤดูกาล ตามที่กระทรวงสาธารณสุขกำหนด

๖.๙.๓ ให้บริการฉุกเฉินที่หน่วยบริการหรือที่บ้านและส่งต่อหน่วยบริการที่มีศักยภาพสูงกว่า

๖.๙.๔ ปฐมพยาบาล ช่วยบรรเทาอาการ ป้องกันและควบคุมการลุกลามของโรค หรือทำหัตถการในกรณีที่เป็น เช่น การเย็บแผล ถอดเล็บ ทำแผล ฯลฯ ตามข้อบังคับสภาการพยาบาลว่าด้วยข้อจำกัดและเงื่อนไขในการประกอบวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์หรือตามที่สภาการพยาบาลกำหนด

๖.๑๐ บริการพยาบาลควบคุมป้องกันโรคเรื้อรัง กิจกรรมสำคัญ ได้แก่

๖.๑๐.๑ ตรวจคัดกรองในระดับการป้องกันทุติยภูมิ (Secondary prevention) เพื่อค้นหาผู้ที่มีความเสี่ยงหรือผู้มีปัญหาสุขภาพโรคไม่ติดต่อและโรคติดต่อเรื้อรัง เช่น การตรวจคัดกรองโรคมะเร็งปากมดลูก การตรวจคัดกรองโรคเมตาบอลิก

๖.๑๐.๒ บริการคลินิกเลิกบุหรี่

๖.๑๐.๓ จัดระบบควบคุมป้องกันโรคเบาหวาน ความดันโลหิตสูง และโรคเรื้อรังอื่น ๆ ที่เป็นปัญหาในพื้นที่

๖.๑๑ บริการพยาบาลที่บ้าน กิจกรรมสำคัญ ได้แก่

๖.๑๑.๑ ประสานการทำงานร่วมกับแพทย์ พยาบาล และทีมสุขภาพของโรงพยาบาลเครือข่ายหรือหน่วยบริการ รับ - ส่งต่อผู้ป่วยและรับกลับมาดูแลต่อเนื่องหลังจำหน่ายจากโรงพยาบาล

๖.๑๑.๒ จัดการระบบดูแลสุขภาพตามสิทธิประโยชน์ ระบบการประสานงาน การดูแลผู้ป่วยต่อเนื่องที่บ้านในชุมชน ในผู้ป่วยหรือผู้ใช้บริการเฉพาะกลุ่มเฉพาะโรคในชุมชน โดยเฉพาะในผู้ป่วยกลุ่มโรคเรื้อรัง

๖.๑๑.๓ ดูแลระยะยาวในผู้ที่มีภาวะพึ่งพิง (long term care) ที่บ้าน ตามปัญหาความต้องการด้านสุขภาพ เช่น การดูแลผู้ป่วยหรือผู้สูงอายุที่มีภาวะพึ่งพิง ผู้ป่วยที่มีปัญหา เรื่องแผลและออสโตมี การบำบัดและจัดการความปวด

๖.๑๑.๔ การดูแลผู้ป่วยที่มีวัสดุอุปกรณ์พิเศษต่าง ๆ ในการรักษา เช่น อุปกรณ์ การล้างไตทางหน้าท้อง ผู้ป่วยที่ต้องการบำบัดด้วยออกซิเจน เป็นต้น

๖.๑๑.๕ ช่วยเหลือฝึกทักษะที่จำเป็นในการดูแลผู้ป่วยที่บ้านแก่สมาชิกครอบครัว หรือผู้ดูแล

๖.๑๑.๖ ประสานการใช้สิทธิประกันสุขภาพ จัดหาแหล่งสนับสนุนทรัพยากร ที่จำเป็นสำหรับผู้ป่วยและครอบครัว

๖.๑๑.๗ ให้การพยาบาลผู้ป่วยระยะท้าย (Palliative Care) ตามแนวทางปฏิบัติ ทางคลินิกที่กำหนด

๖.๑๑.๘ จัดทำแผนการดูแลล่วงหน้า (Advance care plan) ร่วมกับ ทีมสุขภาพและผู้ป่วยหรือครอบครัว ดำเนินการและควบคุมกำกับการทำงานตามแผน รวมถึง การประสานงานเพื่อปรับปรุงแผนเมื่อจำเป็น

๖.๑๒ บริการดูแลและส่งเสริมสุขภาพจิตของบุคคลในชุมชน กิจกรรมสำคัญ ได้แก่

๖.๑๒.๑ ตรวจคัดกรองปัญหาสุขภาพจิตของบุคคลในชุมชน

๖.๑๒.๒ ดูแลและประสานส่งต่อเพื่อการบำบัดรักษาจากผู้เชี่ยวชาญ

๖.๑๒.๓ จัดระบบและให้การดูแลต่อเนื่องในชุมชน

๖.๑๓ การกำกับมาตรฐานวิชาชีพ และการพัฒนาคุณภาพการพยาบาล กิจกรรมสำคัญ ได้แก่

๖.๑๓.๑ จัดระบบการบริหารความเสี่ยงและป้องกันอุบัติการณ์ไม่พึงประสงค์สำคัญ ที่อาจมีผลกระทบต่อความไม่ปลอดภัยของผู้ป่วยและบุคลากร เช่น การป้องกันควบคุมการติดเชื้อ ในสถานพยาบาล การป้องกันความคลาดเคลื่อนด้านยา (Medication Error) การป้องกันความผิดพลาด ในการระบุตัวผู้ป่วย การป้องกันการพลัดตกหกล้ม เป็นต้น

๖.๑๓.๒ ติดตามประเมินผลการให้บริการพยาบาลตามตัวชี้วัดสำคัญ กำกับ และทบทวนการทำงานตามมาตรฐานวิชาชีพ

๖.๑๓.๓ จัดการความรู้ ศึกษา วิจัย พัฒนานวัตกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อ การจัดการบริการพยาบาล และการพัฒนาบริการสุขภาพปฐมภูมิในพื้นที่

๖.๑๓.๔ จัดการระบบคุณภาพและดำเนินการพัฒนาคุณภาพการพยาบาลอย่างต่อเนื่อง

ข้อ ๗ ภารกิจในบทบาทเป็นผู้ประสานความร่วมมือและสนับสนุนการทำงานของบุคลากรในทีมสหสาขาวิชาชีพ

๗.๑ ควบคุมป้องกัน เฝ้าระวังการแพร่กระจายเชื้อจากผู้ป่วยที่สัมผัสโรคหรือกลุ่มเสี่ยงในชุมชนสู่สิ่งแวดล้อมในชุมชน และการให้ความรู้ประชาชน

๗.๒ ประเมินปัจจัยสังคมกำหนดสุขภาพ (Social Determinants of Health) ในพื้นที่รับผิดชอบ

๗.๓ สนับสนุนการจัดทำระบบข้อมูลในหน่วยบริการให้สามารถเก็บข้อมูลและส่งข้อมูลการให้บริการให้เครือข่ายบริการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๗.๔ การป้องกันหรือควบคุมโรคระบาด การสอบสวนโรคในชุมชน

๗.๕ การเฝ้าระวัง และประเมินผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการจัดการมลพิษที่ส่งผลต่อสุขภาพของประชาชนในชุมชน

๗.๖ งานโครงการพิเศษในพื้นที่

ข้อ ๘ กรอบสมรรถนะของพยาบาลปฐมภูมิ ๖ ด้าน ประกอบด้วย

๘.๑ ด้านการปฏิบัติการพยาบาลและการผดุงครรภ์ ได้แก่

๘.๑.๑ การใช้กระบวนการพยาบาลเป็นเครื่องมือในการจัดการปัญหาทางสุขภาพในระดับบุคคล ครอบครัว และชุมชน

๘.๑.๒ การตรวจ วินิจฉัยปัญหาสุขภาพ การรักษาโรคเบื้องต้น และการทำหัตถการตามที่สภาการพยาบาลกำหนด

๘.๑.๓ การส่งเสริม หรือป้องกัน หรือฟื้นฟูสุขภาพบุคคลแต่ละกลุ่มวัยตามแนวปฏิบัติทางคลินิก

๘.๑.๔ การรักษาพยาบาลผู้ป่วยฉุกเฉินและการส่งต่อ

๘.๑.๕ การดูแลผู้ป่วยเรื้อรังที่บ้านและชุมชน

๘.๑.๖ การดูแลผู้ป่วยระยะท้าย (Palliative Care)

๘.๑.๗ การเป็นผู้จัดการผู้ป่วย (Case manager) หรือผู้จัดการระบบบริการสุขภาพสำหรับการจัดการโรคเรื้อรังหรือความเจ็บป่วยที่ยุ่ยากซับซ้อนในชุมชน

๘.๑.๘ การเสริมพลังและสนับสนุนการดูแลสุขภาพตนเองของผู้ป่วยและครอบครัว

๘.๑.๙ การให้คำปรึกษา แนะนำ ชี้แนะ โน้มน้าวทีมสหสาขาวิชาชีพหรือหน่วยงานในท้องถิ่นเพื่อการป้องกันและจัดการกับปัญหาสุขภาพในพื้นที่ที่รับผิดชอบ

๘.๑.๑๐ การพัฒนาคุณภาพการพยาบาลด้วยหลักฐานเชิงประจักษ์

- ๘.๑.๑๑ การทบทวนผลลัพธ์และการใช้ทรัพยากรเพื่อการดูแลสุขภาพ
ในระดับปฐมภูมิ
- ๘.๑.๑๒ การบริหารโครงการพัฒนาและแก้ไขปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนในพื้นที่
- ๘.๒ ด้านคุณลักษณะเชิงวิชาชีพ ได้แก่
- ๘.๒.๑ การประยุกต์ใช้ความรู้และทักษะทางการพยาบาล ในการให้การพยาบาล
ในหน่วยปฐมภูมิ
- ๘.๒.๒ การถ่ายทอดองค์ความรู้ ประสบการณ์ให้กับผู้ใช้บริการ หรือทีม
สหวิชาชีพ
- ๘.๒.๓ ความรับผิดชอบในการพัฒนาตนเอง และมีทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ
- ๘.๒.๔ การดูแลโดยคำนึงถึงผู้ป่วยและครอบครัวเป็นศูนย์กลางและการทำงาน
เป็นทีมอย่างสร้างสรรค์
- ๘.๓ ด้านภาวะผู้นำ การจัดการ และการพัฒนาคุณภาพ
- ๘.๓.๑ การนำทีมและบริหารทีมสุขภาพ ในการออกแบบและพัฒนาคุณภาพ
การดูแลผู้ใช้บริการ
- ๘.๓.๒ การคิด วิเคราะห์ และวางแผนการพัฒนาคุณภาพหน่วยบริการสุขภาพ
ปฐมภูมิ
- ๘.๓.๓ การกำหนดนโยบายด้านสุขภาพของหน่วยบริการสุขภาพปฐมภูมิ
ระดับท้องถิ่นร่วมกับองค์กรวิชาชีพหรือหน่วยงานอื่น
- ๘.๔ ด้านวิชาการและการวิจัย
- ๘.๔.๑ การเลือกใช้ข้อมูลและจัดการข้อมูลในการให้บริการพยาบาล
- ๘.๔.๒ การเลือกและใช้เทคโนโลยีดิจิทัลที่มีประสิทธิภาพ มีความปลอดภัย
เพื่อการให้สุขภาพ และการสื่อสารในการประสานการดูแลอย่างต่อเนื่อง
- ๘.๔.๓ การออกแบบ สร้าง และพัฒนานวัตกรรมทางการพยาบาลในงานประจำ
- ๘.๕ ด้านสังคม
- ๘.๕.๑ การสร้างเครือข่ายทางสังคมในการสนับสนุนบริการพยาบาล
- ๘.๕.๒ การรู้เท่าทันข้อมูลข่าวสารการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ
และการเมือง เพื่อนำไปใช้ประโยชน์สังคม หรือส่วนรวม
- ๘.๖ ด้านจริยธรรม จรรยาบรรณ และกฎหมาย
- ๘.๖.๑ การยึดมั่นในหลักจริยธรรม จรรยาบรรณวิชาชีพ กฎหมายวิชาชีพ
และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
- ๘.๖.๒ การตัดสินใจเชิงจริยธรรมและดำเนินการได้อย่างเหมาะสม ในสถานการณ์
ที่มีความขัดแย้งทางจริยธรรมและกฎหมายที่ไม่ซับซ้อน

๘.๖.๓ ความเคารพ ตระหนักในคุณค่าของตนเองและผู้อื่น โดยเคารพ
ในคุณค่า ความเชื่อ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์

ข้อ ๙ เพื่อให้การบริการสุขภาพปฐมภูมิ ข้างต้นมีคุณภาพ มีความปลอดภัยต่อประชาชน
ผู้รับบริการและผู้ให้บริการ หน่วยบริการหรือสถานพยาบาลปฐมภูมิ ต้องจัดให้มีอัตราากำลังพยาบาล
วิชาชีพ และทรัพยากรที่จำเป็นอย่างเพียงพอต่อการให้บริการ รวมทั้งสนับสนุนให้มีการพัฒนาความรู้
ทักษะเพื่อยกระดับสมรรถนะของพยาบาลปฐมภูมิ และบุคลากรในหน่วยงานอย่างต่อเนื่อง

ประกาศ ณ วันที่ ๑๔ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๖๘

รองศาสตราจารย์สุจิตรา เหลืองอมรเลิศ

นายกสภาการพยาบาล

